

OD REDAKCJI

Zeszytem siódmym wchodzimy w czwarty rok wydawania „Głosu Prawa” po wznowieniu tytułu i 98 rok od utworzenia go. Jest to jednocześnie rok bardzo ważnych rocznic dla prawników. W marcu mija 100 lat od uchwalenia pierwszej w odrodzonej Polsce Konstytucji – tzw. Konstytucji marcowej z 17 marca 1921 r. Rocznicą tą godna jest podkreślenia z wielu powodów, ale nade wszystko z tego, że Konstytucja z 1921 r. była aktem nowoczesnym oraz wyrazem politycznego kompromisu. Oparta została na podziale władzy, gwarantując niezależność władzy sądowniczej i niezawisłość sędziom. Czyniła to wprowadzając w jej treść gwarancje, które co prawda wypracowano w końcu XVII wieku w prawie i praktyce angielskiej, ale w systemie ustrojowym europejskim istniały dopiero od drugiej połowy XIX w. Owe podstawowe gwarancje to nieusuwalność czy też dożywotność sprawowania władzy sądowniczej oraz godne wynagrodzenie. Z nimi wiązały się inne, jak nieprzenoszalność, zakaz innej działalności publicznej i innego zatrudnienia czy immunitet sędziowski. Gwarancje niezawisłości sędziowskiej znajdowały zrozumienie u wszystkich uczestników prac nad ustrojem Polski w latach 1917-1921 (czego potwierdzeniem są kolejne projekty), ale też w Konstytucji kwietniowej z 23 kwietnia 1935 r., chociaż opierała się ona ideologicznie na zasadzie jednolitości władzy państwowej. Okolicznościom powstania Konstytucji marcowej poświęcony został

artykuł pt. „Wierzimy, że odtąd praworządność wypisana będzie na sztandarze naszego państwa” – z okazji 100-lecia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 17 marca 1921 r. Druga godna podkreślenia rocznica to 230 lecie uchwalenia Konstytucji z 3 maja 1791 r. – do której Konstytucja z 1921 r. wyraźnie nawiązywała. Z tej okazji przedrukujemy erudycyjny i inspirujący odczyt prof. Stanisława Gołęba pt. *Konstytucja Trzeciego Maja jako dzieło sztuki*.

Największym opracowaniem w zeszycie jest studium dr. Marcina Ożoga pt. *Znaki towarowe zawierające symbole religijne w orzecznictwie Urzędu Patentowego RP*. Dziełem tym, po raz pierwszy w literaturze polskiej, pochyłono się nad tytułowym problemem, a uczyniono to w sposób kompleksowy, bogato ilustrując też wywód. Jednocześnie jest to najobszerniejsze opracowanie, jakie dotychczas ukazało się na łamach „Głosu Prawa”. Kolejny artykuł, autorstwa Kornelii Piech, dotyczy efektywności systemów ochrony zdrowia. Opracowanie zyskuje na znaczeniu w związku z pandemią wywołaną wirusem SARS-Cov 2. Obszerne opracowanie dr. Marcina Zaborskiego stanowi, opartą na gruntownych badaniach źródłowych, próbę spojrzenia na pozory wewnętrznej destalinizacji adwokatury stołecznej w 1939 r. Dział OPERA wieńczy analiza pojęcia „praworządność” jako idei i praktyki tzw. korupcji politycznej. Autor, dr Waldemar Walczak, przedstawia tytułowe zagadnienia z perspektywy raczej socjologicznej, nie stroniąc od bezkompromisowych spostrzeżeń.

W dziale SENTENTIAE tradycyjnie publikujemy obszerny przegląd aktywności Międzynarodowego Trybunału Karnego pióra Patryka Gacki oraz przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej autorstwa adw. dr Moniki Strus-Wołos. Autorka tym razem zwróciła uwagę na dwie uchwały składu siedmiu sędziów SN w tzw. sprawach frankowych oraz na „siódemkowe” orzeczenie o niedopuszczalności umieszczenia osoby w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym w Gostyninie na podstawie przepisów o zabezpieczeniu. Ponadto zamieszczamy głos autorstwa prof. Marka Kulika poświęconą kwestii właściwości miejscowej w sprawie o czyn ciągły.

W dziale FONTES przedrukowaliśmy tym razem trzy opracowania. Oprócz wspomnianego odczytu Stanisława Gołęba są to artykuł Maurycego Allerhanda na temat tego, czy ustawa o prawie autorskim z 1926 r. wpłynęła na majątkowe prawa autorskie, które na gruncie dotychczasowych regulacji wygasły oraz klasyczne dziś i stale aktualne opracowanie Eugeniusza Waśkowskiego na temat gwarancji niezawisłości sędziowskiej.

W dziale RES GESTAE znajdziecie Państwo kolejną odsłonę „Pocztu Jurystów i Ekonomistów” – tym razem z prezentacją sylwetki Eugeniusza Waśkowskiego (1866-1942). Opracowanie zawiera nieznane dotychczas ustalenia. Ponadto opublikowaliśmy erudycyj-

ny szkic prof. Macieja Jończy z dziejów prawa małżeńskiego, a mianowicie nierozzerwalności małżeństwa. Trzecim opracowaniem jest przywołany wyżej okolicznościowy artykuł o Konstytucji z 1921 r.

W dziale PANOPTICUM redaktor naczelna „Palestry” adw. Ewa Stawicka nawiązuje do twórczości Cypriana Kamila Norwida, aby zwieńczyć felieton cytatem z książki śp. adw. Andrzeja Rościszewskiego pt. *Północne rejsy*: „Na morzu trzeba umieć czekać. Trzeba mieć cierpliwość wytrwania w złym po to, aby później móc cieszyć się z jego odejścia”.

Z kolei w dziale VOTUM SEPARATUM Stanisław A. Szofet pyta do kąd zmierza władza sądownicza. Przedstawia obserwowane od początku XX w. tendencje wkraczania władzy sądowniczej w kompetencje władz politycznych i odnosi te obserwacje historyczne do współczesności.

W zeszycie zamieściliśmy też wspomnienie wyjątkowego człowieka, niestrudzonego optymisty, ppłk. Stanisława Szuro (1920-2020), który był żołnierzem w okresie II wojny światowej, więźniem niemieckich obozów koncentracyjnych, żołnierzem niezłomnym, ofiarą zbrodni sądowej okresu stalinowskiego i więźniem stalinowskiego systemu więziennego.

Zeszyt – już tradycyjnie – zamykamy grafiką. Tym razem jest to miedzioryt Johanna Georga Bergmüllera z 1723 r. pn. *Iustitia et Pax osculatae sunt*. Komentarz do grafiki zwieńczony został zdaniem: „Pókoj i Sprawiedliwość zapanują dopiero wówczas, gdy z szacunkiem, podmiotowo i empatycznie będziemy odnosić się do innych; gdy zrozumimy, że trwanie w przekonaniu, że racja jest tylko jedna, to prosta droga do *Tumultum adduxit Tempus* i oddalanie się od harmonii, piękna i mądrości wyrażonej w rycinie *Iustitia et Pax osculatae sunt*”.

FROM EDITORS

With the seventh volume, we enter the fourth year of publishing 'The Voice of Law' after the reissue of the title, and 98 years since its creation. It is also a year of very important anniversaries for lawyers. In March, 100 years will pass since the adoption of the first Constitution in the reborn Poland – the so-called March Constitution of March 17, 1921. This anniversary is worth emphasizing for many reasons, but above all because the Constitution of 1921 was a modern act and an expression of political compromise. It was based on the separation of powers, guaranteeing the independence of the judiciary. It did so by introducing into its content guarantees that were developed at the end of the 17th century in English law and practice, but in the European legal system they existed only from the second half of the 19th century. These basic guarantees comprise the irremovability of judges or lifetime exercise of judicial power and a decent remuneration. They were associated with others, such as non-transferability, prohibition of other public activities and other employment, and judicial immunity. These guarantees of judicial independence were accepted by all participants in preparatory works on the Polish legal system in the years 1917-1921 (as confirmed by subsequent projects), but also in the April Constitution of April 23, 1935, although it was ideologically based on the principle of the uniformity of state power.

The background of the March Constitution is described in the paper entitled *'We believe that from now on the rule of law will be inscribed on the banner of our state' – on the occasion of the 100th anniversary of the Constitution of the Republic of Poland of March 17, 1921.*

The second notable anniversary is the 230th anniversary of the adoption of the Constitution of May 3, 1791 – to which the Constitution of 1921 clearly alluded to. On this occasion, we reprint the erudite and inspiring lecture by Prof. Stanisław Gołąb entitled *The Constitution of the Third May as a work of art.*

The largest study in this issue is the paper of Dr Marcin Ożóg on *Trademarks containing religious symbols in the jurisprudence of the Patent Office of the Republic of Poland.* This work, for the first time in the Polish literature, focuses on the said problem, and deals with it in a comprehensive manner, also richly illustrating the line of thought. At the same time, it is the longest study that has been published so far in 'The Voice of Law'. The article by Kornelia Piech concerns the effectiveness of health care systems. The study is of importance given the SARS-Cov 2 pandemic. An extensive study by Dr Marcin Zaborski is an attempt, based on thorough source research, to look at the appearance of the internal de-Stalinization of the Warsaw Bar in 1939. The 'Opera' section is completed by an analysis of the concept of 'rule of law' as the idea and practice of the so-called political corruption. The author, Dr Waldemar Walczak, addresses the issue from a more sociological perspective, not avoiding uncompromising observations.

In the 'Sententiae' section, we traditionally publish a detailed review of the activity of the International Criminal Court by Patryk Gacka and an overview of the case law of the Supreme Court in the Civil Chamber by advocate Monika Strus-Wołos, PhD. This time the author draws attention to two resolutions of the seven-judge panel of the Supreme Court in the so-called Swiss franc cases and a 'seven' judgment on the inadmissibility of placing a person in the National Center for Preventing Dissocial Behavior in Gostynin on the basis of the provisions on security. In addition, the issue features a case comment by Professor Marek Kulik dedicated to the issue of local jurisdiction in the case of a continuous act.

This time in the 'Fontes' section three studies are reprinted. In addition to the aforementioned lecture of Stanisław Gołąb, there is an article by Maurycy Allerhand on whether the Copyright Act of 1926 influenced property copyrights that expired under the existing regulations, and the classic and still up-to-date study by Eugeniusz Waśkowski on the guarantees of judicial independence.

In the 'Res Gestae' section one may find another installment of the 'Lexicon of Lawyers and Economists' – this time with a presentation of Eugeniusz Waśkowski (1866-1942). The study contains previ-

ously unknown findings. In addition, the section features an erudite paper of Prof. Maciej Jońca on the history of marriage law, namely the indissolubility of marriage. The third study is the occasional article on the Constitution of 1921 mentioned above.

In the 'Panopticum' section, the editor-in-chief of 'Palestra', advocate Ewa Stawicka refers to the works of Cyprian Kamil Norwid to conclude the column with a quote from the book of the late advocate Andrzej Rościszewski entitled *Northern Cruises*: 'At sea one has to know how to wait. One must have the patience of persevering in what is bad in order to be able to enjoy its end later'.

In 'Votum separatum', Stanisław A. Szofet asks about the direction to which the judiciary is heading. It presents the tendencies observed from the beginning of the 20th century that the judiciary oversteps the competences of political authorities and relates these historical observations to the present day.

The issue also includes a tribute to an exceptional man, a tireless optimist, Lt. Col. Stanisław Szuro (1920-2020), who was a soldier during World War II, a prisoner of German concentration camps, a steadfast soldier, a victim of a Stalinist court crime and a prisoner of the Stalinist prison system.

The issue traditionally ends with graphics. This time it is a copperplate by Johann Georg Bergmüller from 1723 titled *Iustitia et Pax osculatæ sunt*. The commentary on the graphic was summed up with the sentence: 'Peace and Justice will reign only when we treat others with respect, agency and empathy; when we come to a conclusion that being convinced that there is only one right answer, it is a straight path to *Tumultum adduxit Tempus* and to moving away from harmony, beauty and wisdom expressed in the figure *Iustitia et Pax osculatæ sunt*'..